

Силабус курсу _ Актуальні проблеми історії українського війська

Другий курс PhD

Назва курсу	Актуальні проблеми історії українського війська
Адреса викладання курсу	Львівський національний університет імені Івана Франка
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Історичний факультет. Кафедра історії середніх віків і візантиністики
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	032 Історія та археологія, спеціалізація “Військова історія”
Викладачі курсу	Войтович Леонтій Вікторович, д. і. н., проф., зав. кафедри історії середніх віків і візантиністики
Контактна інформація викладачів	E-mail: lev67420@ukr.net
Консультації по курсу відбуваються	Консультації в день проведення лекцій/практичних занять (за попередньою домовленістю). Також он-лайн консультації через Skype або відповіді на запитання по E-mail. Для погодження часу он-лайн консультацій слід писати на електронну пошту викладача або дзвонити.
Сторінка курсу	
Інформація про курс	Курс розроблено відповідно до освітньо-наукової програми підготовки доктора філософії з природничих наук за спеціальністю 032 Історія та археологія, спеціалізація Військова історія. Курс охоплює ключові проблеми історії українського війська від слов'янських племінних держав дружинного типу в українських землях до сучасності.
Коротка анотація курсу	Дисципліна “Актуальні проблеми історії воєн і військового мистецтва” є вибірковою дисципліною з спеціальності 032 Історія та археологія для освітньої програми підготовки аспірантів (PhD), яка викладається в III семестрі в обсязі трьох кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS).
Мета та цілі курсу	Метою вивчення вибіркової дисципліни “Актуальні проблеми історії воєн і військового мистецтва” є формування у аспірантів необхідних теоретичних знань з актуальних проблем історії українського війська на різних етапах розвитку українського суспільства і його державності, що в подальшому стане цінним інструментом під час виконання дисертаційних робіт.
Література для вивчення дисципліни	Основна література: 1. І. Крип'якевич, Б. Гнаткевич, З. Стефанів, О. Думін, С. Шрамченко. <i>Історія українського війська (від княжих часів до 20-х років ХХ ст.)</i> . Вид. 4-е. (Львів, 1992), 702 с. 2. Олена Апанович. <i>Збройні сили України першої половини XVIII ст.</i> (Київ, 1969), 222 с. 3. Богдан Якимович. <i>Збройні сили України. Нарис історії.</i> (Львів, 1996),

	<p>359 с. <i>Шокарев Ю. В.</i> История оружия. Артиллерия. – Москва, 2001. – 270 с.</p> <p>4. Віктор Голубко. Армія Української народної республіки 1917–1918. Утворення та боротьба за державу. (Львів, 1997), 288 с.</p> <p>5. Микола Литвин. Українсько-польська війна 1918–1919 рр. (Львів, 1998), 488 с.</p> <p>6. В. Брехуненко, Л. Войтович, О. Головко, В. Горобець, А. Гурбик, С. Леп'явко, В. Маслійчук, В. Матях, В. Мільчев, О. Моця, В. Смолій, О. Сокирко, В. Станіславський, В. Степанков, О. Струкевич, Б. Черкас, Т. Чухліб, В. Щербак. <i>Історія українського козацтва</i>. Т. 1. (Київ, 2006), 800 с.</p> <p>7. А. Авраменко, В. Балушок, О. Бачинська, А. Бовгиря, В. Верстюк, А. Гурбик, О. Демиденко, В. Задунайський, О. Кресін, О. Кузьмук, В. Матях, Ю. Мицьк, Д. Наливайко, О. Однороженко, О. Струкевич, Б. Фролов, В. Чумаченко, Т. Чухліб. <i>Історія українського козацтва</i>. Т. 2. (Київ, 2006), 724 с.</p> <p>8. Валерій Смолій, Валерій Степанков. <i>Богдан Хмельницький. Соціально-політичний портрет</i>. ((Київ, 2009), 680 с.</p> <p>9. Віктор Брехуненко. <i>Московська експансія і Переяславська рада 1654 року</i>. (Київ, 2005), 367 с.</p> <p>10. Віктор Брехуненко. <i>Східна брама Європи. Козацька Україна в середині XVII–XVIII ст.</i> (Київ, 2014), 503 с.</p> <p>Додаткова література:</p> <p>1. Олександр Колянчук, Микола Литвин, Кім Науменко. <i>Генералітет українських визвольних змагань</i>. (Львів, 1995), 284 с.</p> <p>2. Микола Литвин. Кім Науменко. <i>Військова еліта Галичини</i>. (Львів, 2004), 376 с.2 р.</p> <p>3. Петро Сас. <i>Запорожці у польсько-московській війні наприкінці Смуги 1617–1618 рр.</i> (Біла Церква, 2010), 512 с.</p> <p>4. Петро Сас. <i>Хотинська війна 1621 року</i>. (Біла Церква, 2012), 526 с.</p> <p>5. Тарас Чухліб. <i>Відень 1683. Україна-Русь у битві за “золоте яблуко” Європи</i>. (Київ, 2013), 559 с.</p> <p>6. В. Брехуненко, В. Грабовський, Ю. Мицьк, В. Піскун, І. Синяк, І. Тарасenko. <i>Між конфронтацією і взаємодією. Українсько-кримські та українсько-ногайські стосунки у XVII – першій половині ХХ ст.</i> (Київ, 2018), 344 с.</p> <p>7. Віктор Заруба. Українське козацьке військо в російсько-турецьких війнах останньої чверті XVII століття. (Дніпропетровськ, 2003), 464 с.</p> <p>8. Іван Стороженко. <i>Богдан Хмельницький і воєнне мистецтво у Визвольній війні українського народу середини XVII століття</i>. (Дніпропетровськ, 1996), 320 с.</p> <p>9. Леонтій Войтович. Козацька піхота: озброєння, організація, бойові можливості на тлі європейської лінійної піхоти кінця XV – середини XVII ст. <i>Проблеми історії країн Центральної та Східної Європи</i>. Збірник наукових праць. Вип. 3. (Кам'янець-Подільський, 2012), 64–79.</p> <p>10. Леонтій Войтович. Військо і військова організація. <i>Історія української культури</i>. Т. 2. Українська культура XIII – першої половини XVII століття. (Київ, 2001), 93–110.</p>
Тривалість курсу	90 год.

Обсяг курсу	48 годин аудиторних занять. З них 32 годин лекцій, 16 годин лабораторних робіт/практичних занять та 42 годин самостійної роботи
Очікувані результати навчання	Після завершення цього курсу студент буде : знати: основні етапи і проблеми розвитку і функціонування українського війська, перебіг дискусій навколо цих проблем на сучасному етапі. вміти: класифікувати і аналізувати джерела та історіографію, оцінювати, співставляти і порівнювати рівень, стан і розвиток українського війська із військами противників та сусідів, напрямки і шляхи запозичень озброєнь і організаційної структури, впливи їх рівня на загальний стан розвитку військової справи і перебіг бойових дій.
Ключові слова	Військова історія, війни, військове мистецтво
Формат курсу	Очний
	Проведення лекцій, лабораторних робіт та консультації для кращого розуміння тем
Теми	<p>Тема 1. Військо слов'янських племінних держав дружинного типу. Озброєння, ранні укріплення, склад. Дружинники, дружинна держава.</p> <p>Тема 2. Озброєння, організація і склад війська Київської Русі. Озброєння, структура, княжа дружина, ополчення і чорні клобуки, марші і походи.</p> <p>Тема 3. Озброєння, організація і склад війська Галицької, Галицько-Волинської держав і королівства Русі. Кормління-бенефіції, отчини-феоди. Особливості галицького війська. Галицьке боярство у складі угорського війська. Контакти з Тевтонським Орденом.</p> <p>Тема 4. Король Данило і князь Лев Данилович. Монгольська навала, військові реформи, участь у європейських війнах.</p> <p>Тема 5. Українські війська у Великому князівстві Литовському. Удільні князівства, надвірні війська українських князів і магнатів. Українські хорогви під Гримвальдом (1410) та Оршою (1514). Князь Костянтин Іванович Острозький.</p> <p>Тема 6. Замки і фортеці в українських землях XI–XV ст. Укріплення Києва, Галича, Володимира, Луцька, Переяславля і Звенигорода. Кам'яні укріплення Кременця, Холму і Львова. Цегляні замки і донжони.</p> <p>Тема 7. Поява артилерії в українських землях. Битва на Ворсклі. Львівська людвисарня. Гуситська практика. Облогова, захисна і польова металевна артилерія.</p> <p>Тема 8. Фронтир і феномен козацтва. Європейський фронтир. Поява козацтва. Дискусія навколо проблем раннього козацтва. Січі.</p> <p>Тема 9. Козацтво у Дикому полі і на Чорному морі. Оборона степового кордону. Походи в Крим і на Чорне море. Кафа. Хотин. Участь в Кримських усобицях. Кримська карта українських гетьманів.</p>

	<p>Тема 9. Козацтво у визвольних змаганнях і національній революції. Реєстрове козацтво. Правові конфлікти. Проекти і шляхи вирішення проблеми. Перші визвольні рухи. Національна революція.</p> <p>Тема 10. Козацтво у московських війнах. Від кінця XV ст. до Мазепи. Смута. Московський похід Петра Сагайдачного. Битва під Конотопом.</p> <p>Тема 11. Козацтво в Європі. Кондотьєрська служба у війську імператора Рудольфа II, Другетів, католицької коаліції і Франції під час Тридцятирічної війни. Козацтво у Великій Північній війні, Війні за Іспанську спадщину і Семилітній війні.</p> <p>Тема 12. Українці в російській армії. Українські козацькі формування у складі російської армії. Українці фельдмаршали і генерали російської армії.</p> <p>Тема 13. Українці в австро-угорській армії. Україномовні полки в австрійському війську. Генерали і старші офіцери.</p> <p>Тема 14. Українські формування у Визвольних змаганнях 1917–1921 pp. Українські січові стрільці, українські формування у радянських військах, Українська Галицька армія, війська УНР, гетьманату, Директорії. Селянська армія Махно, українські атаманські формування – загальний огляд організаційного стану, складу і чисельності.</p> <p>Тема 15. Українці у Другій світовій війні. Українці в радянській, польській, чехословацькій і канадській арміях, вермахті та угорському війську. Українські національні формування і УПА. Радянські партизани.</p> <p>Тема 16. Українське військо після 1991 р. Формування, реорганізація українського війська і його участь у захисті батьківщини та спецопераціях ООН.</p>
Підсумковий контроль, форма	іспит в кінці семестру комбінований
Пререквізити	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з всесвітньої історії та історії України дисциплін, достатніх для сприйняття категоріального апарату актуальних проблем історії воєн і військового мистецтва, розуміння методів критики джерел
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Презентація, лекції, колаборативне навчання (тыюторство, підготовка публікацій), дискусія.
Необхідне обладнання	Апаратура для демонстрації презентацій, карт, схем і озброєнь.
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	Оцінювання проводиться за 100-балльною шкалою. Бали нараховуються за наступним співідношенням: <ul style="list-style-type: none"> • практичні/самостійні тощо : 25% семестрової оцінки; максимальна кількість балів <u>25</u> • контрольні заміри (модулі): 25% семестрової оцінки; максимальна кількість балів <u>25</u>

	<ul style="list-style-type: none"> іспит/залік: 50% семестрової оцінки. Максимальна кількість балів_50_____ <p>Підсумкова максимальна кількість балів_100_____</p> <p>Письмові роботи: аспіранти виконують письмову роботу у вигляді статті до наукового часопису (збірника), при цьому кращі з цих робіт будуть опубліковані у щорічнику «Проблеми історії війн і військового мистецтва», відповідальним редактором якого є лектор.</p> <p>Академічна доброчесність: Роботи аспірантів мають бути їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями, підкріпленими відповідними посиланнями. Виявлення фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших студентів є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів plagiatu чи обману.</p> <p>Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі аспіранти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Аспіранти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку аспіранти зобов'язані дотримуватися усіх строків визначених для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом.</p> <p>Література. Уся література, яку аспіранти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Аспіранти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.</p> <p>Політика виставлення балів. Враховуються бали набрані на поточному тестуванні, самостійній роботі та бали підсумкового тестування. При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність аспіранта під час практичного заняття; недопустимість списування та plagiatu; несвоєчасне виконання поставленого завдання і т. ін.</p> <p>Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.</p>
Питання до екзамену.	<ol style="list-style-type: none"> Дружинники і дружинна держава. Племінні ополчення. Детескі, отроки і гриді. Бояри. Дружина, ополчення і чорні клобуки у Київській Русі. Походи князя Святослава Ігоревича. Битва під Доростолом. Специфіка галицького війська. Кормління-бенефіції та отчини-феоди. Монгольське вторгнення на Русь у 1237–1240 рр. Військові реформи короля Данила і князя Лева Даниловича. Галицько-волинське військо в європейських походах. Українські формування у війську Великого князівства Литовського. Українські хорогви у битві під Гріонвальдом. Князь Костянтин Іванович Острозький. Битва під Оршею. Фортеці і замки в українських землях.

	<p>14. Проблеми фронтиру. Феномен козацтва і дискусії навколо його початків.</p> <p>15. Козацтво в обороні південних кордонів.</p> <p>16. Козацтво в морських походах.</p> <p>17. Козацтво в московських походах.</p> <p>18. Козацтво на Балтиці.</p> <p>19. Кондотьєрська служба козаків.</p> <p>20. Козацтво в Українській національній революції.</p> <p>21. Петро Конашевич Сагайдачний.</p> <p>22. Іван Богун.</p> <p>23. Петро Дорошенко.</p> <p>24. Козацтво у Великій Північній війні.</p> <p>25. Українці у російському війську: генерал-фельдмаршали.</p> <p>26. Українці у російському війську: генерали.</p> <p>27. Українці у австрійському війську.</p> <p>28. Українські січові стрільці.</p> <p>29. Армія УНР.</p> <p>30. Армія Директорії.</p> <p>31. Армія Гетьманату.</p> <p>32. Українські радянські військові формування. Червоне козацтво.</p> <p>33. Партизани і атаманські формування. Махно і Чорний Яр.</p> <p>34. Українські генерали і маршали в радянській армії.</p> <p>35. Українські радянські партизани.</p> <p>36. Українська повстанська армія.</p> <p>37. Українські формування у складі вермахту та СС.</p> <p>38. Дискусія про українців у Другій Світовій війні.</p> <p>39. Відродження українського війська наприкінці ХХ ст.</p>
Опитування	Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.